

Η Επιτροπή παρουσιάζει τις πολιτικές επιλογές σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική αντιμετώπισης των χωροκατακτητικών ειδών

*Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε σειρά πολιτικών επιλογών για τη χάραξη στρατηγικής προς αντιμετώπιση των αλλοθόνων ειδών που απειλούν την ευρωπαϊκή βιοποικιλότητα. Τα χωροκατακτητικά είδη αντιπροσωπεύουν μείζονα απειλή για τα ιθαγενή φυτικά και ζωικά είδη στην Ευρώπη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το είδος *Harmonia axyridis*, προερχόμενο από την Ασία, το οποίο αποτελεί θανάσιμη απειλή για τις ιθαγενείς "πασχαλίτσες" στο Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και για τις πεταλούδες και τα άλλα έντομα. Τα χωροκατακτητικά είδη διαταράσσουν την τοπική πανίδα και χλωρίδα και προκαλούν σοβαρές ζημιές στη φύση και την ανθρώπινη υγεία. Ενδέχεται επίσης να έχουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις: ο έλεγχος των χωροκατακτητικών ειδών και η αποκατάσταση των ζημιών που προκαλούν υπολογίζεται ότι κοστίζει στις ευρωπαϊκές οικονομίες τουλάχιστο 12 δις ευρώ ετησίως. Μολονότι ορισμένες χώρες της ΕΕ διαθέτουν νομοθεσία για την προστασία της εθνικής τους βιοποικιλότητας, δεν υπάρχει εναρμονισμένη σχετική θεώρηση σε όλο το έδαφος της ΕΕ. Με αυτήν την ανακοίνωση προτείνεται σειρά πολιτικών εναλλακτικών λύσεων για να υιοθετηθεί μια συντονισμένη προσέγγιση και να ληφθούν αμέσως μέτρα, συμπεριλαμβανόμενης και της συγκρότησης πανευρωπαϊκού συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης που να αναφέρει τα νέα και τα νεοεμφανιζόμενα είδη.*

Ο Επίτροπος Περιβάλλοντος κ. Σταύρος Δήμας δήλωσε τα εξής: "Τα χωροκατακτητικά είδη αντιπροσωπεύουν μείζονα απειλή για τη βιοποικιλότητα. Η ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας στην ΕΕ δεν θα καταστεί δυνατή αν δεν ρυθμιστεί το πρόβλημα των εν λόγω απρόσκλητων επισκεπτών. Δεδομένου ότι τα είδη αυτά εγκαθίστανται και εξαπλώνονται γρήγορα, τα μέτρα που μπορεί να λάβει κάθε κράτος μέλος χωριστά δεν φέρνουν αποτελέσματα εάν οι γειτονικές χώρες δεν αναλάβουν τα δέοντα μέτρα ή αντιδράσουν ασυντόνιστα. Οι οικολογικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της διάδοσης των χωροκατακτητικών ειδών για τις χώρες της ΕΕ είναι σοβαρές και επιβάλλεται να υπάρξει εναρμονισμένη απάντηση."

Το πρόβλημα των χωροκατακτητικών ειδών

Τα χωροκατακτητικά είδη εισέρχονται στην Ευρώπη είτε τυχαία είτε εσκεμμένα, για την εξυπηρέτηση σειράς στόχων σε τομείς όπως η γεωργία και η δασοκομία. Η συνεχής αύξηση του διεθνούς και του ευρωπαϊκού εμπορίου και οι μεταφορικές δραστηριότητες καθώς και η ολοένα αυξανόμενη μετακίνηση ανθρώπων ανά την υφήλιο συνεπάγεται την αύξηση του αριθμού των εν λόγω βιολογικών ειδών.

Τα είδη μυοκάστορας ή νούτρια (*Myocastor coypus*) και μοσχόμυς *Ondatra zibethicus* εισάχθηκαν αμφότερα στην Ευρώπη από την Αμερική για τη γούνα τους και έχουν πλέον εγκατασταθεί σε όλη την Ευρώπη, με αποτέλεσμα να προκαλούν σοβαρές ζημιές σε φράγματα, κανάλια, αρδευτικά συστήματα και συστήματα αντιπλημμυρικής προστασίας. Ένα από τα πιο περιβόητα χωροκατακτητικά είδη είναι το μύδι του είδους *Dreissena polymorpha* που, εκτός των σημαντικών οικολογικών επιπτώσεων του, προκαλεί μαζικά προβλήματα στη βιομηχανία, επειδή εναποτίθεται στα στόμια των σωλήνων υδροληψίας και τους φράσσει.

Με το έργο DAISIE¹, που υποστηρίζεται βάσει του έκτου προγράμματος πλαισίου έρευνας της ΕΕ, έχουν ταυτοποιηθεί 10.822 αλλόχθονα είδη στην Ευρώπη. Αναμένεται ότι ποσοστό 10-15% από αυτά έχουν αρνητικές οικονομικές ή οικολογικές επιδράσεις.

Οι απομονωμένες νήσοι με υψηλή βιοποικιλότητα είναι άκρως ευπαθείς σε περιπτώσεις ανάλογης εισβολής, ενδέχεται μάλιστα να υποστούν δυσανάλογες επιπτώσεις σε επίπεδο διαβίωσης τοπικών πληθυσμών, πολιτιστικών ηθών και οικονομικών δυνατοτήτων.

Ήδη υφιστάμενες μέθοδοι για την αντιμετώπιση των χωροκατακτητικών ειδών στην Ευρώπη

Η κείμενη νομοθεσία και οι αντίστοιχες πολιτικές της ΕΕ, όπως για παράδειγμα εκείνες που αφορούν τη φύση, την υγεία των φυτών και των ζώων, τα ύδατα και τις κανονιστικές ρυθμίσεις για το εμπόριο, αποτελούν ήδη εν μέρει τη λύση του προβλήματος για τα χωροκατακτητικά είδη. Ωστόσο, δεν υφίσταται εναρμονισμένο σύστημα ή συνεπής προσέγγιση μεταξύ των γειτονικών χωρών για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των χωροκατακτητικών ειδών και των επιπτώσεων τους στην ευρωπαϊκή βιοποικιλότητα.

Η ανάγκη για συντονισμένη δράση έχει ήδη εκφραστεί σε ύψιστο πολιτικό επίπεδο και περιλήφθηκε δέσμευση για τη διαμόρφωση στρατηγικής της ΕΕ στο πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για την ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας με ορίζοντα το 2010 και εφεξής.

Νωρίτερα εφέτος η Επιτροπή πραγματοποίησε δημοσκόπηση για να συγκεντρώσει προτάσεις σχετικά με τον τρόπο που θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί το ζήτημα αποτελεσματικά σε επίπεδο ΕΕ.

Προτεινόμενες επιλογές για τη χάραξη ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα χωροκατακτητικά είδη

Η Επιτροπή προτείνει σειρά εναλλακτικών λύσεων. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνεται η μεγιστοποίηση της αξιοποίησης της ήδη υφιστάμενης νομοθεσίας με την παράλληλη λήψη οικειοθελών μέτρων. Αυτό συνεπάγεται την εκπόνηση μελετών εκτίμησης κινδύνων χρησιμοποιώντας εξωτερικούς φορείς όπως η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων. Στα προτεινόμενα μέτρα εθελοντικού χαρακτήρα περιλαμβάνονται οι συστηματικοί συνοριακοί έλεγχοι εκ μέρους των κρατών μελών καθώς και η θέσπιση αυτοδεσμευτικών κωδίκων δεοντολογίας ώστε να ενθαρρυνθεί η υπεύθυνη συμπεριφορά από τους λιανοπωλητές και τους καταναλωτές.

---

¹ DAISIE (Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe – σύνταξη καταλόγων απογραφής αλλοχθόνων χωροκατακτητικών ειδών στην Ευρώπη), www.europe-aliens.org

Η Επιτροπή προτείνει την άμεση συγκρότηση πανευρωπαϊκού συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και ενημέρωσης με στόχο την αναφορά των νέων και των νεοεμφανιζόμενων ειδών. Η συγκεκριμένη πρόταση συμφωνεί με την προσέγγιση των τριών σταδίων που έχει εγκριθεί σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση των χωροκατακτητικών ειδών βάσει της πρόληψης, της έγκαιρης ανίχνευσης και της εκρίζωσης, καθώς και της λήψης μέτρων ελέγχου και περιορισμού.

Άλλη εναλλακτική δυνατότητα είναι η τροποποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας ώστε να καλύψει ενδεχομένως ευρύτερο φάσμα χωροκατακτητικών οργανισμών. Θα μπορούσε επίσης να διευρυνθεί ο κατάλογος των ειδών που έχουν απαγορευθεί βάσει εμπορικών ρυθμίσεων για την άγρια ζωή.

Τελευταία εναλλακτική δυνατότητα είναι η ανάπτυξη νέου νομοθετικού πλαισίου για την αντιμετώπιση των χωροκατακτητικών ειδών με ανεξάρτητες διαδικασίες αξιολόγησης και παρέμβασης. Θα μπορούσε επίσης να συσταθεί εξειδικευμένος οργανισμός για να ασχοληθεί με τις τεχνικές πλευρές του θέματος. Παράλληλα θα ήταν επίσης δυνατό να καθιερωθούν υποχρεωτικού χαρακτήρα διαδικασίες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων καθώς και μηχανισμοί ταχείας αντίδρασης.

Επόμενα βήματα

Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη τις εισηγήσεις των εμπλεκόμενων παραγόντων και των υπόλοιπων θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν οριστικοποιήσει την πρόταση για στρατηγική της ΕΕ, την οποία προτίθεται να καταθέσει το 2010.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ.:

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

<http://www.tvlink.org/home.cfm?dq=env>